

การบริหารจัดการศึกษา สำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร

The educational administration
for elderly of city municipality.

จุฑามาส โหย่งไทย

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.นพดล เจนอักษร

* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Jutamas Yongthai

* Doctoral Student, Educational Administration Program,

Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University.

Asst.Prof.Maj.,Rtar.Dr.Nopadol Chenaksara

* Faculty of Education, Silpakorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 7 เมษายน 2564

* แก้ไข 14 พฤษภาคม 2564

* ตอบรับบทความ 19 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถาม โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและการวางแผน ประกอบด้วยการศึกษา นโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ นำมากำหนดเป็นนโยบายของเทศบาลนคร จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น โดยมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานความต้องการของผู้สูงอายุ 2) ด้านการจัดการ ประกอบด้วยเทศบาลนครเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างอายุ สุขภาพร่างกาย และระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของผู้สูงอายุเป็นหลัก รูปแบบการจัดการศึกษาควรมีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วยการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ มีทักษะที่จำเป็น คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ มีการทำงานเป็นทีม ปฏิบัติงานอย่างจริงจังด้วยใจที่มีจิตสาธารณะ มีความเข้าใจ ยอมรับ มีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุ และมีการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุด้วยความรัก ความเมตตา และความเอื้อเฟื้อ 4) ด้านการอำนวยความสะดวก การสั่งการ ประกอบด้วยการกำหนดและมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการดำเนินงาน มีการสื่อสารที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน 5) ด้านการควบคุมกำกับติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยเน้นที่ตัวผู้สูงอายุเป็นหลัก มีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อทราบปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชนแล้วนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การวิจัยอนาคต
การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ
เทศบาลนคร

Abstract

The purpose of this study was to find out the educational administration for elderly of city municipality which applied Ethnographic Delphi Future Research to be the instrument for data collecting. There were an unstructured interview and a questionnaire. The juries of experts were 21. Techniques for selecting experts were the purposive sampling according to the specified criteria

The results of this research found that the educational administration for elderly of city municipality composed of 5 dimensions. 1) Policy and planning consisted of studying the government policies and measures related to the educational administration for elderly which were brought into the policy of the city municipality to make an action plan in accordance with the context and local problems by surveying the basics needs of the elderly. 2) Management consisted of the city municipality which was the main organization of education for elderly to concern about the different age, the physical health and the level of self-help ability of the elderly. The mainly educational management styles should be diverse and meet the needs of the elderly. 3) Personal promotion and development consisted of being incessant in gaining knowledge, the necessary skills, inventing new innovations, working together as a team, sincerely working with public mind, understanding, accepting, having positive attitudes towards the

elderly and treating the elderly with love, kindness and generosity. 4) Administering and directing consisted of determining and assigning duties, responsibilities, operational procedures and effective communication that can be operated and aligned in the same way. 5) Controlling and evaluating consisted of controlling and evaluating should be continuous monitoring and evaluating by focusing on the elderly. There was a public hearing to know the problem, the real needs of the community, and then used as information to improve the educational management for the elderly to be more efficient.

Keywords: Future Research
The Educational Administration for Elderly
City Municipality

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทั่วโลกเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการเพิ่มของประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ทำให้ทั่วโลกกำลังเปลี่ยนผ่านสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) มากขึ้นเรื่อยๆ หลายประเทศเริ่มประสบปัญหาในการมีจำนวนผู้สูงอายุมากกว่าวัยแรงงาน ส่งผลกระทบต่อภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม การแพทย์ ตลอดจนความเป็นอยู่ต่างๆ รวมถึงปัญหาด้านแรงงาน หลายประเทศกำลังเตรียมรับมือกับ “สังคมผู้สูงอายุ” โดยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนา “คน” การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติ และเป็นกลไกหลัก ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของประชากรทั้งประเทศ และในปี พ.ศ. 2562 เป็นปีแรกในประวัติศาสตร์ที่ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี คือมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 17.5 ของประชากรทั้งประเทศ และมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 17.1 ของประชากรทั้งประเทศ จากการคาดการณ์ประมาณประชากรของไทยพบว่า ในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 28 ประเทศไทยมีแนวโน้มของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562 หน้า 7) ในขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ นักวิชาการต่างๆ จึงเสนอให้มีการรื้อถอนภาพลักษณ์เชิงลบที่เป็นสาเหตุของการเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ และเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigms) เป็นเชิงบวกด้วยการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ภาพลักษณ์ผู้สูงอายุที่มีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี มีศักยภาพในการสร้างคุณูปการต่อส่วนรวม มีความภาคภูมิใจในตนเองมองเห็นคุณค่าของตนเอง ไม่เป็นภาระต่อบุตรหลานและสังคม เป็นต้น นโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน จึงได้มีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับผู้สูงอายุใหม่จาก “การสงเคราะห์” เป็น “การส่งเสริม” และ “การพัฒนา” เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพในอนาคตให้พึ่งตนเองได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในฐานะ “พลัง” ในการพัฒนาประเทศ มิใช่ “ภาระ” ของประเทศรวมถึงการส่งเสริมให้มีการศึกษา

และทำงานต่อไปได้ตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (active aging) ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ในการประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ครั้งที่ 2 ที่จัดขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 2002 ที่กรุงเมดริด ประเทศสเปนที่เป็นจุดเริ่มต้นของแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing: MIPAA) ซึ่งเป็นกรอบพันธสัญญาเพื่อใช้ในการจัดทำนโยบาย วางแผน และกำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศทั่วโลก ซึ่งได้สร้างความชัดเจนให้ประเทศสมาชิกได้นำไปวางกรอบ ในการกำหนดนโยบายพร้อมกับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ผู้สูงอายุและบริบทของแต่ละประเทศ ในประเด็นด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุว่าการจัดการศึกษาควรให้โอกาสในการเรียนรู้กับคนทุกวัย เริ่มจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการให้ความรู้เรื่องสุขภาพซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากกับคนทุกวัยที่จะได้นำไปดูแลตนเองก่อนที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ และการจะทำให้ผู้สูงอายุได้ดำรงชีวิตอย่างมีศักยภาพก็คือ การให้การศึกษาและการสร้างพลัง ในตนเองแก่ผู้สูงอายุ การจัดการศึกษาจึงเป็นหลักการสำคัญที่ให้โอกาสผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาและเรียนรู้ทักษะใหม่ๆรวมทั้งทักษะการใช้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร (ระวี สัจจะโสภณ, 2556 หน้า 473)

วัยผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตซึ่งส่งผลกระทบไปถึงสุขภาพกาย และทำให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมากขึ้น เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด เป็นต้นว่า การเจ็บป่วยและไร้ความสามารถ การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก การสูญเสียบทบาททางสังคม ความยากจน สถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ผู้สูงอายุเกิดปัญหาหรือความยากลำบากในชีวิต หากผู้สูงอายุไม่สามารถยอมรับ การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกไม่มีคุณค่าในตนเอง จึงเป็นปัญหาทางด้านสุขภาพจิต เช่น เครียด วิตกกังวล และซึมเศร้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุด้วย (แววดาว พิมพ์พันธ์ และคณะ, 2562 หน้า 740)

การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทยย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คน ในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมา

ภิบาล และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผน ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาประเทศในระยะยาว และเป็นกลไกในการรับมือกับความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตโดยเฉพาะช่วงวัยสูงอายุนั้น มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ส่งเสริมให้มีการทำงานหลังเกษียณ ผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟันฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้ผู้สูงอายุ พร้อมกับจิตสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 หน้า 8-12)

เทศบาลนครเป็นหน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นหากไม่มีการวางแผนที่ครอบคลุม รอบคอบ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และคำนึงถึงความพร้อมของเทศบาลนครเพื่อรองรับบริบทที่เปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งเร่งแก้ปัญหาต่างๆ ที่ต้องเผชิญ เทศบาลนครอาจจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและอาจไม่สามารถบริหารจัดการได้ทันทั่วทั้งที่ ประกอบกับต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ดังนั้น เทศบาลนครจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อเป็นกรอบแนวทาง ในการพัฒนาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนเทศบาลนครให้มีการเตรียมพร้อมในการรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า เทศบาลนครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ และเป็นองค์กรภาครัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุมากที่สุด จึงได้รับทราบปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ได้มากที่สุด และเป็นด่านแรกที่จะช่วยดำเนินการแก้ไขปัญหาของผู้สูงอายุ รวมทั้งความพร้อมในทุกๆด้านมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอื่นๆ เป็นต้นว่าทรัพยากรในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ งบประมาณสนับสนุน มีพื้นที่ มีบุคลากร มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และมีผู้สูงอายุจำนวนมาก ประกอบกับแผน

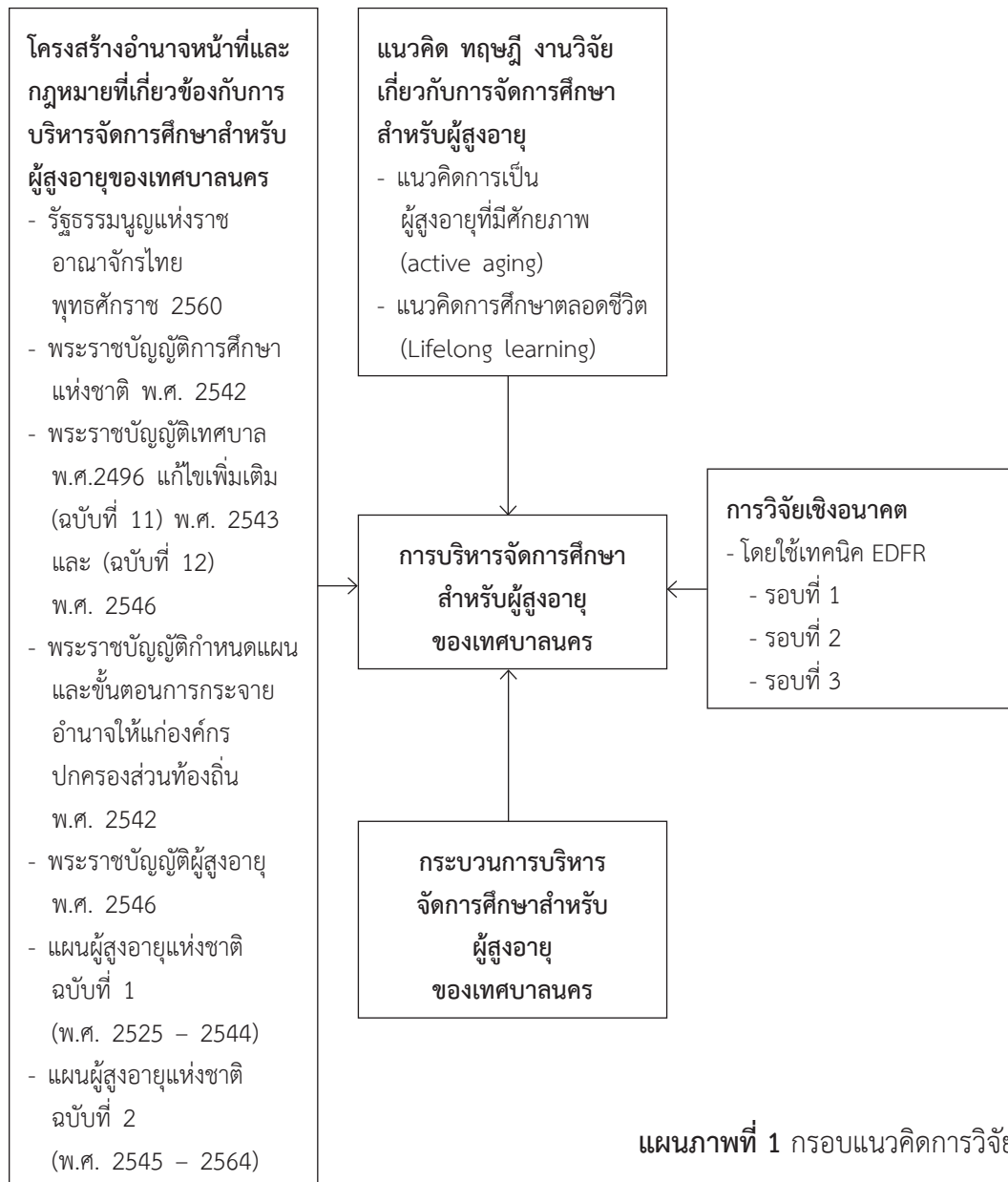
และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการถ่ายโอนภารกิจ และความรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ลักษณะการทำงานหรือบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ ยังมุ่งเน้นในการให้สวัสดิการด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือมากกว่าการให้สวัสดิการด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องรวมทั้งนโยบายของรัฐบาลยังให้อำนาจในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เทศบาลนครจึงควรจะต้องมีการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว และการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุที่จะทำให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและสิ่งแวดล้อม รู้จักดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในการดำรงชีวิต มีความสามารถในทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนมีศักยภาพในการที่จะพึ่งพิงตนเองเท่าที่ผู้สูงอายุจะทำได้ และใช้ความสามารถและประสบการณ์ในการช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว บุคคลอื่น และสังคมได้ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ และการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครจำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ดังนั้น เทศบาลนครจึงมีความเหมาะสมในการพัฒนาให้เป็นต้นแบบของการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆที่จะนำไปประยุกต์ใช้ การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคตจะเป็นอย่างไร จึงเป็นประเด็นที่ท้าทาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคตช่วงระยะเวลา 10 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2565-2574

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร และผู้วิจัยได้สรุปพอสังเขปเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

วิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลผล การวิจัยเพื่อทราบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) ไปสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 ท่าน พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและประสบการณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการผู้สูงอายุ ผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน 5 ท่าน กลุ่มที่ 2 ผู้กำหนดนโยบายของเทศบาลนคร ซึ่งประกอบด้วย นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลนคร ที่ปรึกษาประธานสภาเทศบาลนคร และสมาชิกสภาเทศบาลนคร จำนวน 6 ท่าน กลุ่มที่ 3 ผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ปลัดเทศบาลนคร ผู้อำนวยการสำนัก/กอง และอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 5 ท่าน กลุ่มที่ 4 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนคร จำนวน 5 ท่าน ใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากตัวแหนดดังกล่าวข้างต้น ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่จำกัดคำตอบ (Non Directive Interview) นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ (analysis and synthesis) พัฒนาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล EDFR รอบที่ 2

EDFR รอบที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ไปเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่หนึ่งนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (median) ค่าฐานนิยม (mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile) ของแต่ละข้อคำถาม

เมื่อดำเนินการใน EDFR รอบที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นฉันทามติ (Consensus) ทุกข้อคำถาม จึงไม่ได้ดำเนินการ EDFR รอบที่ 3 ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลใน EDFR รอบที่ 2 เป็นผลสรุปของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญใน EDFR รอบที่ 1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใน EDFR รอบที่ 2

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญใน EDFR รอบที่ 1

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญใน EDFR รอบที่ 1 เพื่อทราบภาพรวมของการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 ท่าน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบได้อย่างอิสระ ตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เป็นรายบุคคลและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น สรุปการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านนโยบายและการวางแผน เทศบาลนครจำเป็นต้องกำหนดการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต ได้แก่ การศึกษานโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ นำมากำหนดเป็นนโยบายของเทศบาลนคร จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กำหนดงบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานความต้องการของผู้สูงอายุ

ด้านการจัดการ เทศบาลนครควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาซึ่งอาจจัดการศึกษาเองหรือ ขอความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานทุกหน่วยในท้องถิ่น และมีหน่วยงานภายในที่เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ และมีหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นภายในองค์กร บุคลากรในชุมชน องค์กรภาครัฐ/ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุโดยการใช้ชุมชนเป็นฐาน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมและผลงานหลายๆ ช่องทางใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงความ

แตกต่างระหว่างอายุ สุขภาพร่างกาย และระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของผู้สูงอายุ รูปแบบการจัดการศึกษาควรมีหลากหลาย เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ สมาคม/ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ หลักสูตรการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ควรจะมีการจัดเตรียมบุคลากรสหวิชาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด เกษตรกร อย่างเพียงพอและพร้อมให้การช่วยเหลือ ผู้สูงอายุกรณีเร่งด่วนได้อย่างทันท่วงที ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ที่หลากหลาย คิดเป็นทำเป็น คิดค้นงานนวัตกรรมใหม่ๆ มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีความทุ่มเท มุ่งมั่น ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ทำด้วยใจ มีจิตสาธารณะ มีความเมตตาและเอื้อเฟื้อ มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม

ด้านการอำนวยการ การสั่งการ เทศบาลนครควรจะมีการกำหนดและมอบหมาย ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการดำเนินงานมีการสื่อสารที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นายกเทศมนตรีควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ทันสมัย มีการบริหารแบบก้าวกระโดด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เสียสละ เข้าถึงจิตใจผู้สูงอายุ เป็นผู้นำบุคลากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการเสียสละ มุ่งมั่น ทุ่มเท รู้จักตั้งจุดเด่น จุดแข็งขององค์กร ชุมชน มาใช้ประโยชน์มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากร

ด้านการควบคุมกำกับติดตามและประเมินผล เทศบาลนครควรจัดให้มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เป็นลายลักษณ์อักษรนำเสนอผลการประเมินผลต่อผู้บริหาร หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนในชุมชน การติดตามประเมินผลควรเน้นที่ตัวผู้สูงอายุเป็นหลัก ทำประชาพิจารณ์ ผู้ที่รับผิดชอบในการประเมินผล เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการประเมินผล ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานในการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใน EDFR รอบที่ 2

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญใน EDFR รอบที่ 1 มาพัฒนาและสร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต โดยได้รับคำแนะนำจาก

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลใน EDFR รอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่หนึ่ง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (median) ค่าฐานนิยม (mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile) ของแต่ละข้อคำถาม เพื่อหาความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นฉันทามติ (Consensus) โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่าตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป ($Mdn. \geq 3.5$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (I.Q.R.) ไม่เกิน 1.5 ($I.Q.R. \leq 1.5$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน และค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม (Mode) มีค่าไม่เกิน 1.0 ($|Mdn. - Mo. | \leq 1$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันแล้วนำมาสรุปเป็นการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร ในอนาคต การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน EDFR รอบที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องที่เป็นฉันทามติ (Consensus) ทุกข้อคำถามจึงไม่ต้องดำเนินการ EDFR รอบที่ 3 ต่อไป ตามรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

ด้านนโยบายและการวางแผน จำนวน 10 ประเด็น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกประเด็น และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถาม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn. \leq 5.0$) จำนวน 9 ประเด็น ดังนี้ ศึกษา นโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ นำมากำหนดเป็นนโยบายของเทศบาลนครเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, |Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0.5$) นายกเทศมนตรีให้ความสำคัญด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โดยการกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, |Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) แผนปฏิบัติการจะต้องกำหนดงบประมาณ และแหล่งที่มาของงบประมาณให้ชัดเจน อาทิ งบประมาณแผ่นดินงบรายได้ของเทศบาล จากการระดมทุน หรือรับบริจาค เป็นต้น (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, |Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) มีนโยบายที่มุ่งมั่นให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, |Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) การนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรทำอย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจน (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, |Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) ควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานความต้องการของผู้สูงอายุ และนำข้อมูล

ที่ได้มาวิเคราะห์จัดกลุ่ม เรียงลำดับความสำคัญ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในวางแผน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0) การวางแผน การบริหารจัดการศึกษา สำหรับผู้สูงอายุควรใช้หลัก 4 M ได้แก่ คน (man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการบริหารจัดการ (management) (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0) กำหนดและจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาของผู้สูงอายุอย่างเพียงพอและเหมาะสมไว้ใน แผนพัฒนา 5 ปี และ ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1) กำหนดหรือมอบหมายงานให้มีหน่วยหลักรับผิดชอบด้านการศึกษา สำหรับผู้สูงอายุให้ชัดเจน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0) นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็น ในข้อคำถามในระดับมาก ($3.50 \leq \text{Mdn.} \leq 4.49$) จำนวน 1 ประเด็น คือ การจัดการศึกษา รวมทั้งอุปกรณ์หรือสถานที่ที่ผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกันไม่ควร มีการเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น (ค่าสถิติ Mdn. = 4, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0)

ด้านการจัดการ จำนวน 30 ประเด็น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกประเด็น และเมื่อพิจารณาในแต่ละ ข้อคำถาม ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq \text{Mdn.} \leq 5.0$) จำนวน 28 ประเด็น ดังนี้ เทศบาลนครเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาซึ่งอาจจะจัดการ ศึกษาเอง หรือขอความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานทุกหน่วยในท้องถิ่นมาร่วมมือกัน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0.5) เทศบาลนครควรมีหน่วยงานหลักที่รับ รับผิดชอบ การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นภายในองค์กร (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1) การส่งเสริม สนับสนุน การบริหาร จัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุโดยการใช้ชุมชนเป็นฐาน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0.5) คนในชุมชนรวมทั้งผู้สูงอายุควรมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0) ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนจัดการศึกษาสำหรับ ผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0) ส่งเสริม สนับสนุน แกนนำ ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ร่วมกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ และ สนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 0) ประสานความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุร่วมกับบุคลากรใน

ชุมชน องค์การภาครัฐ/ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาในชุมชน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุคนในชุมชน ให้เป็นจิตอาสาในการร่วมกิจกรรม (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ควรปลูกฝังให้บุตรหลาน หรือญาติของผู้สูงอายุให้ความสำคัญและคุณค่าของผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 0) การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุควรจะใช้หลายช่องทางเพื่อความทั่วถึง และใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การจัดตั้งกลุ่มไลน์ เป็นต้น (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ รายงานประจำปี และสื่ออื่นๆด้วย (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาด้านเทคโนโลยีและเครือข่าย ด้านสารสนเทศในการจัดการศึกษาผู้สูงอายุให้สามารถใช้ได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) มีการจัดตั้งสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนคร เพื่อให้เป็นศูนย์รวมในการจัดการศึกษา พบปะสังสรรค์ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) การจัดตั้งสมาคมหรือชมรมผู้สูงอายุระยะเริ่มแรก เทศบาลนครควรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ แล้วจึงขยายผลให้ชุมชนรวมถึงผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) การปรับปรุงอาคารสถานที่ ห้องเรียนให้เพียงพอ และมีความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ควรมีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโซเซียลมีเดีย เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถติดตามข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างอายุ สุขภาพร่างกาย และระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของผู้สูงอายุเป็นหลัก (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 0) การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรมีจำนวนไม่มากในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้บุคลากรให้คำแนะนำ และดูแลได้อย่างทั่วถึง (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและถูกวิธี โดยมีบุคลากรที่มีความรู้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) การจัดการศึกษาที่ส่งเสริม สนับสนุน การดูแลด้านจิตใจผู้สูงอายุให้รู้สึกมีคุณค่า มีความสุข สามารถดำรงชีวิตร่วมกับคนวัยอื่นได้ เช่น เชิญผู้สูงอายุเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้กับ

เด็ก คนในชุมชน การทัศนศึกษาดูงาน และการจัดบรรยายธรรมะ เป็นต้น (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 0.5) การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรมีหลากหลายรูปแบบ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ สมาคม/ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ผู้บริหารเทศบาลนคร ควรใช้หลักการวงจรของเดมมิง (PDCA) มาพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ควรจัดให้มีเตียงนอนหรือรถเข็นให้การสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยได้ยืมไปใช้ เมื่อผู้สูงอายุเสียชีวิตก็ให้ญาตินำมาส่งคืนให้กับเทศบาลเพื่อหมุนเวียนแจกจ่ายให้กับผู้อื่นต่อไป (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้พัฒนาดตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ และมีความสุข (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 0) หลักสูตรการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ การดำเนินชีวิต โดยสามารถนำไปใช้ได้จริง และควรต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 0) หลักสูตรการเรียนการสอนควรมีเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ อาชีพ การออกกำลังกาย งานอดิเรก นันทนาการ ธรรมะ รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ และการสอนภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานที่สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ควรมีการมอบวุฒิบัตรหรือใบประกาศนียบัตรให้กับผู้สูงอายุ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมครบตามที่กำหนด (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) ผู้สูงอายุทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติ และการดูแลที่เท่าเทียมกัน (ค่าสถิติ Mdn. = 5, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 0) นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมาก ($3.50 \leq \text{Mdn.} \leq 4.49$) จำนวน 2 ประเด็น คือควรจัดยานพาหนะรับ – ส่ง ผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าสถิติ Mdn. = 4, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1) การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ควรเน้นการดูแลสุขภาพตนเองเป็นหลัก (ค่าสถิติ Mdn. = 4, | Mdn. – Mo. | = 0, IQR. = 1)

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร จำนวน 10 ประเด็น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นนัยสำคัญในทุกประเด็น และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถาม ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq \text{Mdn.} \leq 5.0$) ในทุกประเด็น ดังนี้ จัดเตรียมบุคลากรสหวิชาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด เภสัชกรอย่างเพียงพอ และพร้อมให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ กรณีเร่งด่วน ได้อย่างทันท่วงที (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0.5$) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ที่หลากหลาย คิดเป็นทำเป็น คิดค้นงานนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนการสอน และการดูแลผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0$) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0$) บุคลากรควรมีความทุ่มเท มุ่งมั่น ปฏิบัติงานอย่างจริงจังทำด้วยใจ มีจิตสาธารณะ มีเมตตาและเอื้อเฟื้อ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0$) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0$) ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากร โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0.5$) ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โดยการเพิ่มขีดความสามารถในกระบวนการจัดการศึกษา และอบรมเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน พร้อมกับ การส่งเสริมวิธีการสอนแบบบูรณาการ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 1$) ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรให้มีความรู้เท่าทัน ชัดเจน แม่นยำ และปฏิบัติงานตามระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆอย่างเคร่งครัด เช่น ระเบียบกฎเกณฑ์การใช้จ่าย แต่ระเบียบอย่างอื่นควรมีการยืดหยุ่น (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0$) ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดย มีระบบการประเมินผลงานที่ชัดเจน และใช้หลักธรรมาภิบาล (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 0.5$) วิทยาการที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุควรเป็น ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายในการนำพาผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5, | \text{Mdn.} - \text{Mo.} | = 0, \text{IQR.} = 1$)

ด้านการอำนวยความสะดวกการสั่งการ จำนวน 7 ประเด็น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกประเด็น เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถามผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq \text{Mdn.} \leq 5.0$) ในทุกประเด็น ดังนี้ เทศบาลนครควรเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกให้มีส่วนร่วม (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 1$) กำหนดและมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้ และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 1$) นายกเทศมนตรีควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ทันสมัย มีการบริหารแบบก้าวกระโดด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เสียสละ เข้าถึงใจประชาชน เป็นผู้นำบุคลากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 0$) ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการเสียสละ มุ่งมั่น พยายาม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน รู้จักดึงจุดเด่น จุดแข็ง ขององค์กร ชุมชน มาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 0$) มีระบบการบริหารจัดการศึกษาโดยมอบหมายอำนาจหน้าที่ และการสั่งการตามแผนงานที่กำหนด มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดการประสานงาน และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 0.5$) มีระบบการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้บริหารมีอำนาจการตัดสินใจตามลำดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตามสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ทำให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในเทศบาลและในชุมชนเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 0.5$) มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากร บางครั้งผู้บริหารจะมาร่วมปฏิบัติงานกับผู้ปฏิบัติแบบเป็นพี่เป็นน้องโดยไม่ถือตัว (ค่าสถิติ $\text{Mdn.} = 5$, $|\text{Mdn.} - \text{Mo.}| = 0$, $\text{IQR.} = 1$)

ด้านการควบคุมกำกับติดตามและประเมินผล จำนวน 13 ประเด็น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร พบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติในทุกประเด็น และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อคำถาม ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq \text{Mdn.} \leq 5.0$) จำนวน 11 ประเด็น ดังนี้ มีการประเมินผลการศึกษาของผู้สูงอายุก่อนและหลังการจัดการศึกษาของ

ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการศึกษา (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) นำเสนอผลการประเมินผลต่อผู้บริหาร หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนในชุมชน เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการศึกษาให้ดีขึ้นและมีความต่อเนื่อง (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) การติดตามประเมินผลควรเน้นที่ตัวผู้สูงอายุเป็นหลักเป็นต้นว่า ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการติดตามประเมินผล มีการดำเนินงานเชิงรุกในการปรับปรุงการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และผู้ปฏิบัติก็มีส่วนสำคัญในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลให้ผู้บริหาร พิจารณาตกลงใจ (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) ทำประชาพิจารณ์ เพื่อทราบปัญหา ความต้องการอย่างแท้จริงในชุมชน แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) มีกระบวนการติดตามประเมินผล สรุปปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคตามแผนการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) วิทยากร ควรมีการประเมินผลโดยการสังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของผู้สูงอายุในขณะเข้าร่วม กิจกรรมด้วย (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) ผู้ที่รับผิดชอบในการ ประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยว กับการประเมินผล (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) การประเมินผล การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษามาร่วมในการ ประเมิน (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) มีการจัดทำคู่มือการวัด และประเมินผล ที่เป็นมาตรฐานในการติดตามประเมินผล (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) ควรมีหน่วยงานภายใน ที่รับผิดชอบหลักในการติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (ค่าสถิติ $Mdn. = 5, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นในข้อคำถามในระดับมาก ($3.50 \leq Mdn. \leq 4.49$) จำนวน 2 ประเด็น คือมีการประเมินผลและรายงานผลการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุเป็นลายลักษณ์อักษร ชัดเจน (ค่าสถิติ $Mdn. = 4, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$) การประเมินผลการจัดการ ศึกษาสำหรับผู้สูงอายุควรใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ (ค่าสถิติ $Mdn. = 4, | Mdn. - Mo. | = 0, IQR. = 1$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคตประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการจัดการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และการติดตามและประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคตเป็นกระบวนการบริหารซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการดำเนินการที่เป็นพฤติกรรม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เทศบาลนครจึงมีความจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุทางด้านการจัดการศึกษา และนำกระบวนการบริหารจัดการมาช่วยวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน และแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโวโรนินาและรีเซอร์ (Voronina and Rezer, 2019) เรื่องการประยุกต์ใช้กลไกการบริหารภาครัฐเพื่อการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในประเทศต่างๆและประเทศรัสเซีย พบว่าด้านนโยบายและการวางแผนรัฐบาลได้มีการวางแผนในการส่งเสริมและจัดทำโปรแกรมการศึกษาของประชาชนซึ่งครอบคลุมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการจัดการมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านการประเมินผลมีการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลฉวี ประเสริฐสุข ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และวรรณภา แสงวัฒนะกุล (2562) เรื่อง การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสามารถ พบว่ากระบวนการขับเคลื่อนเป็นการขับเคลื่อนผ่านโรงเรียนผู้สูงอายุและกลุ่มกิจกรรมต่างๆ โดยการดำเนินการ 9 ขั้นตอน (9 ก้าว) ได้แก่ การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างทีมงานและเครือข่าย สำรวจข้อมูลชุมชน ปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ ประชุมวางแผนกำหนดกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม ทบทวนและปรับปรุงกิจกรรม ประเมินผลกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างความยั่งยืนกับการดำเนินกิจกรรม

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ด้านนโยบายและการวางแผน เทศบาลนครจำเป็นต้องกำหนดการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครในอนาคต ได้แก่ การศึกษานโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ นำมากำหนดเป็นนโยบายของเทศบาลนคร จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กำหนดงบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานความต้องการของผู้สูงอายุ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการวางแผนเป็นบรรทัดฐานและแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาคิน กิตติคุณนิติพงศ์ (2562) เรื่องการบริหารนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ พบว่าการกำหนดนโยบายผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นจะกำหนดนโยบายและแผนงานโดยอ้างอิงหรือยึดแนวทางนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลัก และนำนโยบายมาจัดทำเป็นแผนสำหรับหน่วยงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบนโยบายของเทศบาล และจัดทำแผนงานเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรับไปปฏิบัติโดยมีการกำหนดนโยบายจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งมีการกำหนดทิศทางการดำเนินการและการสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเคลลี (Kelly, 2012) เรื่องการรับรู้และความคาดหวังในการเรียนรู้และการพัฒนาสำหรับผู้สูงอายุ ภายในสภารัฐบาลท้องถิ่นควีนส์แลนด์ พบว่าการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุรัฐบาลท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนา และเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง โดยการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เช่น เข้าร่วมการวางแผนเพื่อเป็นการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายหรือโอกาสในการเรียนรู้สำหรับคนทำงานที่เป็นผู้สูงอายุ เข้าร่วมในการติดตามประเมินผล

ด้านการจัดการ เทศบาลนครควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาซึ่งอาจจัดการศึกษาเองหรือขอความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานทุกหน่วยในท้องถิ่น และมีหน่วยงานภายในที่เป็นหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบ และมีหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นภายในองค์กร บุคลากรในชุมชน องค์กรภาครัฐ/ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุโดยการใช้ชุมชนเป็นฐาน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมและผลงานหลายๆ ช่องทางใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงความ

แตกต่างระหว่างอายุ สุขภาพร่างกาย และระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของผู้สูงอายุ รูปแบบการจัดการศึกษาควรมีหลากหลาย เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ สมาคม/ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ หลักสูตรการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรแม้จะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้แต่สามารถวัดและประเมินผลได้และการจัดการควรมีกลยุทธ์ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ชรี ฐิตะวิเชตร และพลอยไพลิน ฐิตะวิเชตร (2561) เรื่องกลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพลัดพรากในผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมาเรียนด้วยแรงจูงใจของตนเอง มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฟังธรรมะจากพระสงฆ์ นันทนาการ การรักษาสุขภาพ อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ความต้องการในหัวข้อการศึกษาของผู้สูงอายุ คือการดูแลสุขภาพกายและจิตใจ กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ พบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุต้องเร่งสร้างผู้สูงอายุให้เป็นผู้นำร่วมในการดำเนินการ มีการสร้างวิทยากรเพิ่ม มีการเพิ่มหลักสูตรวิชาศิลปะ เช่น การวาดรูป และการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้จัดการศึกษาตนเอง กลุ่มเล็กๆที่ศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้จัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนเอง ทั้งจากงบภายในองค์กรและจากงบจากการบริจาคภายในและภายนอกชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของครัม และคาโอเวค (Kump and Kraovec, 2014) เรื่องโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลในชนบทและในเมือง พบว่าเทศบาลในเมืองมีความพร้อมที่มีบริการทางการศึกษาที่หลากหลายมีทั้งการศึกษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการสำหรับผู้สูงอายุให้เลือกและมีการเข้าถึงข้อมูลที่ดีและไม่มีการเสียค่าใช้จ่าย การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับเฉพาะขอบเขตของโอกาสทางการศึกษาในเขตเทศบาลเท่านั้น แต่ควรรวมถึงมาตรการอื่นๆ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ได้แก่ โปรแกรมการศึกษา และสามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของบูลตัน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ควรจะมีการจัดเตรียมบุคลากรสหวิชาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด เกษตรกร อย่างเพียงพอและพร้อมให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเร่งด่วนได้อย่างทันท่วงที ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้ที่หลากหลาย คิดเป็นทำเป็น คิดค้นงานนวัตกรรมใหม่ๆ มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีความทุ่มเท มุ่งมั่น ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ทำด้วยใจ มีจิตสาธารณะ มีความเมตตา

และเอื้อเฟื้อ มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคลากรทุกระดับเป็นหัวใจขององค์กรเป็นตัวขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายองค์กร การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้สร้างทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็น ขณะเดียวกันก็พัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมๆ ให้ดีขึ้นเพื่อรองรับการทำงานในสังคมสูงอายุ การสร้างขวัญและกำลังใจ และความจงรักภักดีต่อเทศบาลนครยอมทำให้เทศบาลนครบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บุคลากรทุกระดับเป็นหัวใจขององค์กร เป็นตัวขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายองค์กร การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ สร้างทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็น ขณะเดียวกันก็พัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมๆ ให้ดีขึ้น เพื่อรองรับการทำงานในสังคมสูงอายุ การสร้างขวัญและกำลังใจ และความจงรักภักดีต่อเทศบาลนครยอมทำให้เทศบาลนครบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวัจน์ จันทสิทธิ์ และคณะ (2561) เรื่องกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเด่นชัย พบว่ามีกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพบุคลากรสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ กลยุทธ์หลักคือต้องเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และอบรมเทคนิคการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน พร้อมกับการส่งเสริมวิธีการสอนแบบบูรณาการ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาระบบการสรรหาบุคลากรสนับสนุนการจัดการศึกษา และมีจิตอาสาพัฒนาการศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้เคลื่อนที่ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบูลตัน และแทม (Boulton and Tam, 2018) เรื่องการเรียนรู้การสอนสำหรับผู้สูงอายุในฮ่องกงและออสเตรเลีย พบว่าผู้จัดการศึกษาหรือวิทยากรผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรเนื้อหาการเรียนการสอนและกิจกรรมการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนแรงจูงใจของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

ด้านการอำนวยการ การสั่งการ เทศบาลนครควรจะมีการกำหนดและมอบหมาย ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการดำเนินงานมีการสื่อสารที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นายกเทศมนตรีควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ทันสมัย มีการบริหารแบบก้าวกระโดด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เสียสละ เข้าถึงจิตใจผู้สูงอายุ เป็นผู้นำบุคลากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการเสียสละ

ม่งมัน ทุ่มเท รู้จักตั้งจุดเด่น จุดแข็งขององค์กร ชุมชน มาใช้ประโยชน์มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากร ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การอำนวยความสะดวกและการส่งการเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเคลลี (Kelly) เรื่องการรับรู้และความคาดหวังในการเรียนรู้และการพัฒนาสำหรับผู้สูงอายุภายในสภาวิทยาลัยท้องถิ่นควีนส์แลนด์ พบว่าวิทยาลัยท้องถิ่นควรกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนสำหรับด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

ด้านการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล เทศบาลนครควรจัดให้มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เป็นลายลักษณ์อักษรและนำเสนอผลการประเมินผลต่อผู้บริหาร หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนในชุมชน การติดตามประเมินผลควรเน้นที่ตัวผู้สูงอายุเป็นหลัก ทำประชาพิจารณาและผู้ที่ได้รับผิดชอบในการประเมินผลควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการประเมินผล ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานในการติดตามประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการประเมินผลควรจะมีแนวทางและหลักการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลฉวี ประเสริฐสุข ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และวรรณภา แสงวัฒนะกุล (2562) เรื่องการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสามารถ พบว่ากระบวนการขับเคลื่อนเป็นการขับเคลื่อนผ่านโรงเรียนผู้สูงอายุและกลุ่มกิจกรรมต่างๆ โดยการดำเนินการ 9 ขั้นตอน (9 ก้าว) ได้แก่ การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างทีมงานและเครือข่าย สรรวจข้อมูลชุมชน ปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ ประชุมวางแผนกำหนดกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม ทบทวนและปรับปรุงกิจกรรม ประเมินผลกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างความยั่งยืนกับการดำเนินกิจกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของเคลลี (Kelly, 2012) เรื่องการรับรู้และความคาดหวังในการเรียนรู้และการพัฒนาสำหรับผู้สูงอายุภายในสภาวิทยาลัยท้องถิ่นควีนส์แลนด์ พบว่าวิทยาลัยท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น การติดตามประเมินผลความสำเร็จ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการทำงานร่วมกันในอนาคต และตกลงเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการฝึกอบรมในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหาร จัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDJR มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นฉันทามติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการจัดการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก การสั่งการ และด้านการควบคุมกำกับติดตามและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลควรที่จะกำหนดนโยบายที่มีลักษณะกว้างแต่ครอบคลุมและชัดเจนเพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของเทศบาลนคร และเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่จะสามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้ปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นแนวทางเดียวกัน นายกเทศมนตรีเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ จึงควรเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถจะต้องเก่งงาน-เก่งคน-เก่งคิด นายกเทศมนตรีจะต้องเล็งเห็นและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ เทศบาลนครควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเองหรือร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานอื่น ประชาชนและแกนนำชุมชน มีบริหารจัดการที่จะสามารถนำจุดเด่นและจุดแข็งของเทศบาลนครมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จ โดยมีการจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง” ควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีทักษะ ที่จำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุตามยุคสมัย ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการเสียสละ มุ่งมั่น พยายาม และเป็นศูนย์รวมของการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคลากรและชุมชน และการควบคุมกำกับติดตามและประเมินผลควรจะมีแนวทางและหลักการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยมีหลักเกณฑ์การติดตามและประเมินผลที่มีตัวชี้วัด ที่ชัดเจน โปร่งใส มีมาตรฐาน และถูกต้องตามหลักวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยข้อจำกัด สภาพปัญหา และอุปสรรคในการการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแต่ละองค์กรมีโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- ภาคิน กิตติคุณนิติพงศ์. (2562). การบริหารนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- จิราวัจน์ จันทสิทธิ์ และคณะ. (2561). กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเด่นชัย. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 13(2), 28-37.
- นวลฉวี ประเสริฐสุข, ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ วรณภา แสงวัฒนะกุล. (2562). รายงานการวิจัยเรื่องการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสามารถ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ชรี รูปะวิเชตร และ พลอยไพลิน รูปะวิเชตร. (2561). กลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ. วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2(3), 17-30.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) และ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562. พรินเทอรี จำกัด 999.
- ระวี สัจจโสภณ. (2556). แนวคิดทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ. วารสารเกษตรศาสตร์, 34(3), 471-490.
- แหวดดาว พิมพ์พันธ์ และคณะ. (2562). การเสริมพลังความแข็งแกร่งในชีวิตของผู้สูงอายุในเขตระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามหลักพุทธธรรมปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารสันติศึกษาปริทัศน์ มจร, 7(3), 738-751.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาตินาอนาคตไทย อนาคตเรา. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 55(ฉบับพิเศษ), 1-96.
- เอกพันธ์ อินทร์ใจเอื้อ. (2561). บทบาทการบริหารจัดการศึกษาของนายกเทศมนตรีในอนาคต. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

- A. Kelly Kathy. (2012). **Perceptions and expectations for learning and development for older workers within Queensland Local Government Councils: A Case Study**. [Doctoral dissertation, Queensland University of Technology].
- Boulton-Lewis Gillian M. and Tam Maureen. (2018). **Issues in teaching and learning for older adults in Hong Kong and Australia**. *Educational Gerontology Journal*, 44(10), 639-647.
- Sonja Kump and Sabina Jelenc Kraovec. (2014). **The educational opportunities for older adults in rural and urban municipalities**. *Anthropological Notebooks Journal*, 20(1), 51-68.
- Lyudmila Voronina and Tatiana Rezer. (2019). **Application of Public Administration Mechanism for The Development of the educational potential of elderly citizens in the foreign and Russian in experience**. Edited by L. Gomez Chova, A. Lopez Martínez, and I. Candel Torres, Edulearn. IATED Academy.